

Den 8. juni 2005

Undervisningsministeriet
Uddannelsesstyrelsen
Den internationale enhed
Att. Pernille Skou Brønner Andersen
Vester Voldgade 123
1552 København V

Boulevard du Roi Albert II,
5, 9ème étage
B-1210 Bruxelles

Tél +32 2 224 06 70
Fax +32 2 224 06 71

dli@dlint.org
www.dlint.org

Vedr.: Høring om det danske bidrag til den fælles rapport fra EU Kommissionen og Rådet i 2006 om implementeringen af arbejdsprogrammet "Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010".

Undervisningsministeriet har den 30. maj 2005 sendt udkast til det danske bidrag til EU Kommissionen og Rådet i forbindelse med implementeringen af arbejdsprogrammet "Uddannelse og erhvervsuddannelse 2010". Kommissionen har i sine retningslinier til svar stillet en række spørgsmål, som medlemslandenes regeringer er blevet bedt om at besvare. Undervisningsministeriet har sendt udkastet til svar til høring hos medlemmerne af EU-Specialudvalget. Danske Lærerorganisationer International har nedenstående kommentarer til ministeriets udkast.

Overordnet er det en forbedring og klar effektivisering af EU-samarbejdet på uddannelsesområdet, at Kommissionen nu tager initiativ til i højere grad at målrette arbejdet med Lissabon-processen mod det enkelte lands prioriteter og behov. Et af kritikpunkterne i forbindelse med interimrapporten var, at Kommissionen i alt for høj grad baserede mål og vurderinger på gennemsnitsbetragtninger, der omfattede alle medlemslandene. Der er derfor god mening i at organisere arbejdet i "clusters", hvor lande med sammenfaldende interesser og problemstillinger kan udveksle erfaringer og lære af hinanden.

Hvis denne metode skal fungere efter hensigten, forudsætter det imidlertid, at det billede, de nationale rapporter tegner, er i overensstemmelse med virkeligheden. En gennemgående kommentar fra de organisationer, der er repræsenteret i DLI, er, at ministeriets udkast til den nationale rapport tegner et billede af forholdene i det danske uddannelsessystem, som nærmere beskriver politiske intentioner, således som de er opstillet i regeringsprogrammerne - end de faktiske forhold. Det gælder fx beskrivelsen af gymnasiereformen, hvor erfaringsgrundlaget for, *hvordan* den vil virke, er meget begrænset, ligeledes er strategiplanerne for forbedret integration heller ikke set i funktion. Den obligatoriske børnehaveklasse er der formentlig politisk flertal for at gennemføre, men en vedtagelse mangler, og vi finder det betænkeligt, at fremstillingen af 10. klasse fremstår, som om den foreslåede reform er gennemført, i betragtning af, at der end ikke er opnået politisk

DLI repræsenterer:

- BUPL
- Danmarks Lærerforening
- Dansk Magisterforening
- Dansk Teknisk Lærerforbund
- Danske Produktionshøjskolers Lærerforening
- Efterskolernes Lærerforening
- Formidlerne
- Frie Grundskolers Lærerforening
- Gymnasieskolernes Lærerforening
- Handelsskolernes Lærerforening
- Københavns Lærerforening
- Landsforbundet af Voksen og Ungdomsundervisere
- Socialpædagogernes Landsforbund
- Speciallærerforeningen af 1981

enighed om forslaget. Endelig finder vi, at man i beskrivelsen af taxameter-systemet undlader at præcisere, at systemet kan være en effektiv metode til resursestyring, men at taxametersystemets indflydelse på kvaliteten af uddannelserne har været genstand for alvorlig kritik bl.a. af internationalt anerkendte forskere.

Hvis samarbejdet medlemslandene imellem skal fungere efter Kommissionens hensigt, er det derfor helt afgørende, at der i beskrivelserne af reformarbejdet i de enkelte landes uddannelsessystemer indgår synspunkter fra de berørte uddannelsesinstitutioner, de sociale parter og andre stakeholders. Kommissionen har da også anført dette synspunkt i retningslinierne (s.3). DLI vil i denne sammenhæng understrege, at vi finder, at det ville have været hensigtsmæssigt, at parterne var blevet inddraget i arbejdet med udarbejdelse af den nationale afrapportering. Det kunne efter DLI's opfattelse have skabt et mere brugbart arbejdsredskab til "peer learning" i det videre samarbejde medlemslandene imellem.

Kommissionen spørger i punkt 1, hvorledes de fælles referencerammer – herunder OECD undersøgelserne – har haft indflydelse på danske uddannelsespolitiske initiativer. Undervisningsministeriet afviser i sit svar, at denne referenceramme skulle have større indflydelse på dansk uddannelsespolitik. DLI er direkte uenig i denne konklusion. Vores opfattelse er, at fx de internationale komparative undersøgelser har haft – og har – helt afgørende betydning for hvilke initiativer og beslutninger, der de seneste år er taget på det uddannelsespolitiske område. Der kan trækkes en direkte linie mellem PISA-undersøgelserne og lovinitiativer og reformer på folkeskoleområdet. OECD rapportererne "Education at a Glance" anvendes i Danmark som argument for uddannelsespolitiske tiltag, fx i debatten om resursetildeling - og styring på folkeskoleområdet. Der refereres da også indirekte til OECD's udmeldinger under punkt 2.1.1. EU's anbefalinger afspejler sig desuden tydeligt fx i reformerne i vejledningssystemet eller i indførelsen af brugerbetaling ved de videregående uddannelser for studerende fra tredjelande. Eksemplerne på indflydelse fra Lissabon-strategien er langt flere, men DLI er enig i, at den direkte påvirkning ikke har været synlig i den danske offentlighed, da de fleste initiativer er introduceret som nationale tiltag.

Som supplement til ovenstående generelle synspunkter har DLI følgende konkrete bemærkninger til enkelte punkter i det danske udkast.

Ad pkt. 2. Punktet omhandler regeringens investeringer i uddannelse, udvikling og forskning. Der fremføres initiativer, der er taget på en række områder både inden for undervisning og IT. Et af de højt prioriterede mål i Lissabon-strategien er, at EU-landene i 2010 skal bruge 3 % af BNP på forskning og udvikling, heraf 1 % offentlige midler. En beskrivelse af, hvorledes den danske regering agter at nå denne målsætning, mangler dog.

Ad 2.1.2. Det fremgår af regeringens udkast til den fælles rapport, at Danmark er højt rangerende i EU og OECD sammenligninger, når det gælder den totale investering i uddannelse. Det bør dog bemærkes, at Danmark, hvad indgår investeringer i videregående uddannelser, kun ligger i top i de internationale sammenligninger, hvis udgifterne til SU medregnes. Uddannelsesbevillingerne til universiteterne ligger under gennemsnittet i de fleste sammenligninger.

Ad 2.2.2. Som anført i indledningen finder DLI, at beskrivelsen af finansieringen af de videregående uddannelser via taxametersystemet er for unuananceret. Ministeriet skriver i sit udkast, at systemet *”ensures an efficient use of resources in vocational training and higher education”*. ”Effektiv” er i denne sammenhæng for vagt et begreb. I relation til styring af indhold og kvalitet har taxametersystemet efter DLI’s opfattelse ikke vist sin effektivitet. Disse aspekter bør nødvendigvis inddrages i forbindelse med *”peer learning”* aktiviteter.

En følge af gymnasireformen er, at taxametersystemet også skal indføres på dette område. Det bør dog indgå i regeringens rapport, at partierne, der står bag reformen af de gymnasiale uddannelser, har aftalt, at man vil revidere principperne for brugen af taxameter på det gymnasiale område.

Ad 3.1.3. Regeringen skriver under punktet, at *“Pre-school class becomes part of compulsory schooling. The present 10th form is offered to pupils with specific need for an extra year of schooling.”* Som anført ovenfor finder DLI denne formulering uhensigtsmæssig, da ingen af reformerne endnu er gennemført. Det bør klart fremgå af rapporten. Om 10. klasse bør det tilføjes, at *“The present 10th form is not a part of compulsory education but is an option to all pupils”*.

Regeringen skriver endvidere under punkt 3.1.3, at gymnasireformen vil styrke den enkelte studerendes akademiske kundskaber og dermed lette overgangen til en videregående uddannelse. I debatten op til gymnasireformen har der været rejst tvivl om, hvorvidt denne del af reformen vil virke efter hensigten. Det har bl.a. været anført, at de nye adgangsregler for de videregående uddannelser vil stille meget store krav til tidlig målrettethed hos de studerende på de gymnasiale uddannelser. Det bør derfor anføres i rapporten, at effekten af det omfattende tilvalgssystem endnu er helt ukendt.

Ad 6.2.1. Det fremgår af udkastet til rapporten, at *“Language subjects play a vital role”* i gymnasireformen. Sprogundervisningens vitale rolle anføres også tidligere i rapporten. DLI opfordrer til, at der sker en uddybning af dette punkt. Det ville være mere dækkende at skrive, at reformen søger at

øge sprogfærdigheden ved at styrke 1. fremmedsprog, da kravet om obligatorisk 2. fremmedsprog er afskaffet i to af de fire gymnasiale uddannelser (htx og hf). Det betyder, at Danmark på dette punkt ikke opfylder Lissabonstrategiens fælles "key targets" på området "key competencies".

Afslutningsvist skal det anføres, at rapportens bemærkninger om den lave danske rekruttering til videregående uddannelser undrer en smule. Ministeriets egne embedsmænd har ved en række lejligheder på internationale konferencer, hvor disse forhold er blevet diskuteret, anført, at tallene i de internationale komparative sammenligninger er misvisende, fordi danske mellem- og videregående uddannelser *ikke* medregnes i statistikkerne. Da fx læreruddannelsen i en række lande indregnes som en universitær uddannelse, må de danske tal for de videregående uddannelser blive for lavt, med mindre der i nye tal fra OECD er korrigeret for forholdet, og MVU området medtaget.

I relation til LLL bør det under punkt 3.1.2 tilføjes, at de sociale parter i meget udstrakt grad bidrager til finansieringen af efter- og videreuddannelse i form af arbejdsgiverbetalt uddannelse og selvfinansieret brugerbetaling på videreuddannelse, og at der blandt danske arbejdstagere er en udstrakt interesse for at deltage i efter- og videreuddannelse.

Endelig undrer DLI sig over, at rapporten ikke omtaler Danmarks mange gode og fornuftige tiltag i relation til "second chance" for unge og voksne. På dette felt ville Danmark efter DLI's opfattelse kunne yde et substantielt bidrag til "cluster" samarbejdet og "peer learning" i Kommissionens reviderede program.

Med venlig hilsen
For DLI
Birgitte Birkvad